

1107-88

Voorontwerpplan/MER
Herinrichting Peelvenen
onderdeel Deurnsche Peel - Mariapeel
Achtergronddocument Recreatie

Het onverenigbare verenigd

dienst landelijk gebied
voor ontwikkeling en beheer

P 1107-88

**VOP/MER Landinrichtingsproject PEELVENEN
Onderdeel Deurnsche Peel-Mariapeel**

Het onverenigbare verenigd

**Achtergronddocument
Recreatie en toerisme**

Roermond, 23 januari 2003

Auteur(s):
Martin Brand
Wim Hauptmeijer

INHOUD

1. INLEIDING	3
Aanleiding	3
Doel van het Landinrichtingsplan	3
Opbouw rapportage	3
leeswijzer achtergronddocument	3
2. HUIDIGE SITUATIE	5
2.1. Algemene ontwikkelingen op het gebied van recreatie en toerisme	5
2.2. Huidig toeristisch – recreatieve aanbod in de Peelvenen	5
3. DOELSTELLINGEN	8
4. KNELPUNTEN	10
5. MAATREGELEN EN ALTERNATIEVEN	11
5.1. Achtergronden bij de alternatieven	11
5.2. Autonome ontwikkeling	12
5.3. Voorkeursalternatief	13
5.4. Natuuralternatief	17
5.5. Cultuurhistorisch - Natuuralternatief	18
5.6. Meest Milieuvriendelijk Alternatief	20
6. EFFECTEN, DOELBEREIK EN VERGELIJKING ALTERNATIEVEN	21
6.1. Methodiek effectbeschrijving en doelbereik	21
6.2. Bepaling effecten per alternatief	22
7. LEEMTEN IN KENNIS EN ONZEKERHEDEN	25
8. AANZET VOOR EEN EVALUATIEPROGRAMMA	26
Literatuur	27

Kaarten

Algemeen thema, overzichtskaart

Themakaart Verkeer en Recreatie: Autonome Ontwikkeling

Themakaart Verkeer en Recreatie: Voorkeursalternatief

Themakaart Verkeer en Recreatie: Cultuurhistorisch-Natuuralternatief

Themakaart Verkeer en Recreatie: Natuuralternatief

Themakaart Verkeer en Recreatie: Meest Milieuvriendelijk Alternatief

1. INLEIDING

Voor u ligt het achtergronddocument 'Recreatie en toerisme' dat hoort bij het VOP/MER Landinrichtingsproject Peelvenen, onderdeel Deurnsche Peel - Mariapeel. Dit achtergronddocument bevat informatie over de argumenten omtrent de maatregelen t.b.v. de recreatieve – toeristische voorzieningen.

Aanleiding

Voor het Rijk is het behoud en herstel van de hoogveennatuur in het gebied de Peelvenen een beleidsprioriteit. Derhalve is het Peelvenengebied aangemerkt als Strategisch groenproject in het Structuurschema Groene Ruimte (SGR). Dat houdt mede in dat met voorrang hier nieuwe natuur gerealiseerd moet worden. Zonder het instrument landinrichting en de extra middelen worden de doelstellingen voor de Peelvenen niet bereikt want het realiseren van de doelstellingen voor het gebied vraagt om ingrijpende maatregelen.

De Landinrichtingscommissie heeft besloten om de komende periode in te zetten op het noordelijk deel van de Peelvenen, het gebied in en rond de Deurnsche Peel en de Mariapeel met een oppervlakte van 6.600 ha. De plannen betreffen onder meer de ontwikkeling van 1.178 ha natuur en bos op huidige landbouwgronden. De reden voor de gefaseerde aanpak ligt in de ingrijpende functiewijziging in het Peelvenengebied, geconcentreerd in het noordelijk deel, en het moeizaam verkregen draagvlak.

Doel van het Landinrichtingsplan

Enkele jaren na het verschijnen van het SGR heeft het rijk ook aangegeven dat de cultuurhistorische waarden in Griendtsveen-Helenaveen sterker richtinggevend moeten zijn bij planvorming. In de nota Belvedere heeft het rijk Griendtsveen-Helenaveen namelijk aangewezen als Belvedere-gebied; een gebied waarin sprake is van een accumulatie van waarden en/of een integrale samenhang van waarden, die maken dat dit gebied vanuit de cultuurhistorie bijzondere aandacht verdienen. De wensen vanuit het SGR en de nota Belvedere voor het gebied zijn deels strijdig en op het eerste zicht moeilijk op elkaar af te stemmen.

De belangrijkste doelstelling voor het project is het realiseren van hoogveen en dat in overeenstemming te brengen met het gewenste behoud van het dorpsgezicht en de ontginningsstructuur en het welbevinden van de bewoners van Griendtsveen en Helenaveen. De landinrichtingscommissie stelt een (Voorontwerp-)Landinrichtingsplan op met oplossingsrichtingen voor de herinrichting.

Opbouw rapportage

Een functieverandering van meer dan 500 ha is m.e.r.-plichtig, overeenkomstig het Besluit milieueffectrapportage 1994 zoals gewijzigd bij Besluit van 7 mei 1999 (stb. 224 onderdeel C categorie 9.2). Daarom moet voor dit plan een milieueffectrapport (MER) worden opgesteld. Dit rapport wordt gecombineerd met het voorontwerpplan; een voorontwerpplan/MER (VOP/MER).

Achtergrondgegevens (die conclusies en voorspellingen onderbouwen) zijn niet in de hoofdtekst van het VOP/MER opgenomen maar in achtergronddocumenten. Per functie/thema is een achtergronddocument opgesteld, waarin de methodiek en de meer gedetailleerde gegevens zijn opgenomen. De achtergronddocumenten zorgen daarmee voor verdere onderbouwing van het VOP/MER. Het voorliggende achtergronddocument behandelt het thema recreatie.

leeswijzer achtergronddocument

Na de inleiding in dit hoofdstuk is in hoofdstuk 2 de huidige situatie in het plangebied beschreven.

In hoofdstuk 3 zijn de doelstellingen weergegeven.

In hoofdstuk 4 staan de knelpunten beschreven. Een knelpunt is het verschil dat aanwezig is tussen de doelstelling en de huidige situatie.

Hoofdstuk 5 vormt de kern van het plan voor de recreatie en toerisme. In dit hoofdstuk wordt de ingeschatte autonome ontwikkeling zonder uitvoering van de Landinrichting en vier alternatieven, elk met een eigen visie, gepresenteerd.

In het voorkeursalternatief (dit alternatief geniet de voorkeur van de Landinrichtingscommissie) is er ruimte voor een breed scala aan activiteiten.

In het Natuuralternatief worden de ecologische potenties optimaal benut. In het Cultuurhistorisch-Natuuralternatief vormen zowel de ecologische potenties als de cultuurhistorische waarden de basis voor de herinrichting.

Het Meest Milieuvriendelijk Alternatief is toegevoegd om zichtbaar te maken welke inspanningen nodig zijn / kosten & effecten zouden optreden als natuur doelen volledig gerealiseerd worden.

Hoofdstuk 6 bevat de beschrijving van de effecten per alternatief en vervolgens een vergelijking van de alternatieven. In dit hoofdstuk worden deze effecten afgezet tegen de doelstellingen die in hoofdstuk 3 zijn geformuleerd. Hiermee wordt de mate van doelbereik aangegeven. Per doelstelling kunnen op deze manier de alternatieven naast elkaar worden gezet en vergeleken op doelbereik. Het resultaat is een vergelijkingstabel met daarin de scores van de voorgestelde alternatieven.

In hoofdstuk 7 worden de leemten in kennis en de onzekerheden beschreven die voor de verdere besluitvorming van belang kunnen zijn. De voorspelde effecten en het aangegeven doelbereik zoals beschreven in het MER, dienen in een later stadium beschouwd te worden ten opzichte van de daadwerkelijk optredende effecten. Zo nodig kunnen dan aanvullende maatregelen worden genomen om milieueffecten te beperken of het doel te realiseren.

In hoofdstuk 8 is een aanzet tot een evaluatieprogramma opgenomen.

2. HUIDIGE SITUATIE

2.1. Algemene ontwikkelingen op het gebied van recreatie en toerisme.

De markt van recreatie en toerisme laat de volgende ontwikkelingen zien:

- de hoeveelheid vrij besteedbare tijd is de afgelopen jaren verder toegenomen;
- de gemiddelde leeftijd van de Nederlander wordt hoger (vergrijzing);
- er is een toename van het aantal korte ("tussendoor") vakanties afwisseling en variatie wordt gewenst;
- het bungalowproduct in Nederland staat enigszins onder druk;
- het agrotourisme neemt een hoge vlucht;
- de mobiliteit van de bevolking neemt toe;
- er is meer interesse voor lange afstands wandelen en fietsen;
- meer belangstelling voor historie, cultuur en lokale geschiedenis;
- meer aandacht voor de omgeving (natuur);
- meer interesse voor kleinschaligheid;
- meer vraag naar kwaliteit;
- meer nadruk op privacy en uniciteit;
- meer aandacht voor het aspect gezondheid;
- meer vraag naar sportieve recreatie (mountainbiken, klimwanden, skiën, e.d.)

Vertaald naar de Peelvenen liggen hier zowel kansen als bedreigingen. Het leidt geen twijfel, dat bij ongewijzigd beleid de recreatieve druk verder zal toenemen gelet op de ontwikkelingen in fietsen, langeafstandswandelen en de aandacht voor cultuurhistorie, natuurgerichtheid en kleinschaligheid.

2.2. Huidig toeristisch – recreatieve aanbod in de Peelvenen

Dit hoofdstuk bevat een beschrijving van de recreatieve voorzieningen in De Peelvenen. De informatie komt uit het rapport "het Toeristisch – Recreatief Zoneringsplan Peelvenen van het bureau De Bes van Nuland & Partners, Beekbergen maart 1998."

Dit rapport beschrijft de huidige situatie en de gewenste toeristisch – recreatieve ontwikkelingen in de 3 Peelgebieden. Deze zijn vastgesteld in de Projectnota voor de Peelvenen door de Colleges van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant en Limburg (februari 2000). Deze situatie wordt hier beschreven voor de totale Peelvenen vanwege hun onderlinge samenhang. Het landinrichtingsproject heeft echter betrekking op de Mariapeel en Deurnsche Peel. Uiteraard kan dit niet los gezien worden van het beleid t.a.v. de Groote Peel.

De belangrijkste conclusies uit voornoemd rapport zijn:

Toegankelijkheid van de drie Pelen.

- De Deurnsche Peel is het gehele jaar toegankelijk.
- De Mariapeel kent net als de Groote Peel een beperkte openstelling;
- In de Groote Peel is de directe omgeving van het bezoekerscentrum het gehele jaar open voor wandelaars. De rest van de Groote Peel is opengesteld voor wandelaars met uitzondering van de broedperiode (15 maart – 15 juni) en de doortrekperiode (15 oktober – 30 november).

Wandelen

- Het aantal gemarkeerde wandelpaden in de 3 Pelen is beperkt en heeft een totale lengte van 22 km;
- Verder loopt er ook nog een Lange Afstand Wandelpad (LAW 701) door het gebied;

Fietsen

- Fietsknooppuntensysteem
- Voor zowel het Brabantse als het Limburgse deel zijn in 2000 het "fietsknooppuntensysteem" ingevoerd. Het betreft de routestructuren: Fietsen in de Peel

(Noord-Brabant) en “Land van Peel en Maas” (Limburg). Dit betreft een uniforme bewegwijzering waarbij de verschillende bewegwijzeringsystemen (ANWB, Gewest, NS, etc.) zijn vervallen. Hiervoor is er één systeem gekomen, met één beheersorganisatie. De mensen kunnen hun eigen route uitstippelen.

- Daarnaast zijn er vele beschreven, maar niet gemarkeerd fietsroutes, waarvan er in elk geval 1 door de Mariapeel gaat. Genoemd kunnen worden de routes van de VVV Deurne, Meijel en Horst / Sevenum;
- Op dit moment zijn in het gebied van de Peelvenen de Soemeersingel en de Koolweg de belangrijkste routes waarover gefietst wordt.. Verder wordt er in toenemende mate gefietst langs de Eerste Hoofdwijk (tussen de Horster Driehoek en Driehonderd Bunders) en in het verlengde daarvan door Mariaveen (naar het Biologisch Station en van daaruit naar de Peelloopweg). Deze situatie wordt op dit moment door Staatsbosbeheer gedoogd.
- Van echte Peelbeleving is beperkt sprake (op een fietspad over het Leegveld na), omdat het directe contact met elementen van de Peelbeleving ontbreekt;

Ruiterpaden

- In de Pelen zelf zijn geen gemarkeerde paardenroutes aanwezig. Dit soort recreatie treffen we ook veel meer aan in bosrijke omgevingen. Het gebruik van de gemarkeerde route in Asten is uiterst beperkt. In Helenaveen worden huifkarren verhuurd;

Verblijfsaccommodatie

- Het kamperen bij de boer is in en rondom de Peelvenen ruim aanwezig. Voorzover bekend zijn er ca. 20 bedrijven;
- Grootschalige verblijfsaccommodaties bevinden zich niet in de omgeving van de Peelvenen. In het projectgebied zelf zijn slechts aanwezig 2 groepsaccommodaties, waarvan 1 gepland is om te verdwijnen (vakantiekamp gehandicapten te Griendtsveen) en 1 hotel met 6 kamers.

Dagrecreatieve elementen

- Het bezoekerscentrum Mijl op Zeven is ook een belangrijke trekker in het gebied;
- Er zijn in het gebied mogelijkheden om te vissen;
- Kanovaren is niet mogelijk;
- De dorpen Griendtsveen en Helenaveen zijn aantrekkelijke dorpen. In Helenaveen bevindt zich een concentratie van kleinschalige bedrijvigheid (kaasboerderij, huifkarverhuur, bosbessencentrum detailhandel langs Soemeersingel);
- Het Biologisch Station is een voormalig tehuis voor de peelwerkers en daartoe een monument, dat gehandhaafd dient te blijven.

Bereikbaarheid

De bereikbaarheid van de Peelvenen verschilt per vorm van vervoer:

Auto:

- Met de auto is het gebied zonder meer goed bereikbaar (Middenpeelweg, A67). Ook zijn er buiten de Peelvenen meerdere verzamelpunten met een horecavoorziening, waar vandaan een fietstocht kan worden ondernomen (Middenpeelweg bij AC – restaurant, Turfhoeve en vanuit Asten (bijv. museum Asten).
- De parkeervoorziening voor auto's in de Peelvenen zelf is matig. Regelmatige wandelaars hebben hun vaste plek voor de auto. In de kernen en met name Griendtsveen is er sprake van overlast van dagjesbezoekers, die hun auto her en der parkeren.

Fiets.

- De aanrijroutes vanuit bijna alle richtingen laat te wensen over, behalve vanuit het toeristisch ingestelde Meijel. Hier is een goede verbinding via de Kwakvors en Belgenhoek naar Helenaveen.
Vanuit de bungalowparken aan de Middenpeelweg zijn de routes gevaarlijk (America – Griendtsveen en de Helenaveenseweg (Sevenum)).
Dit geldt ook voor Deurne richting Griendtsveen en omgekeerd.
- Er is sprake van een grote versnippering in ontwikkeling bebording en uitgifte op kaarten en in de vorm van beschrijvingen van fietsroutes in en rond de Peelvenen (gewesten, gemeenten, VVV's, Werkgroep Behoud de Peel, agrariers, recreatiebedrijven). Dit maakt het voor de recreanten en lokale inwoners onoverzichtelijk

Openbaar vervoer.

- Er zijn treinverbindingen met stations even buiten het gebied zoals in Deurne en Horst. De wijze, waarop echter de Peelvenen wordt bezocht (wandelen en fietsen), maakt dat het vervoer vanuit het station naar het gebied lastig is. Straatsbosbeheer heeft enige tijd geleden een NS – dagtocht aangeboden (de zogenaamde “natuurtaxi” vanaf het station in Eindhoven). Dit bleek geen succes.
- Het openbaar vervoer per bus is slecht. Langs Griendtsveen en Helenaveen komt een enkele keer per dag de bus.

3. DOELSTELLINGEN

In het projectgebied moet met voorrang nieuwe natuur gerealiseerd worden. Hiermee is feitelijk het hoofdprogrammadoel samengevat. De uitgangspunten voor de na te streven natuurdoeltypen moeten worden ingevuld door functiewijziging, aanpassing van waterhuishouding en inrichting van het gebied.

Ook voor andere beleidsdoelstellingen zijn inrichtingsmaatregelen nodig. Voor de uitvoering van het plan is het van belang zorgvuldig met de belangen van de bewoners en gebruikers van het gebied en de overige waarden om te gaan. Deze opdracht is verwoord in hoofddoelstellingen (zie VOP/MER) en uitgewerkt in doelstellingen per functie (natuur, landschap, cultuurhistorie, landbouw, recreatie en verkeer) en kwaliteit (water en leefbaarheid).

De hoofddoelstelling voor recreatie luidt: “Het realiseren van ontwikkelingsmogelijkheden voor recreatie en toerisme als een belangrijke economische drager in het gebied, op basis van een toeristisch-recreatieve zonering. Uitgangspunt daarbij is dat recreatie en toerisme zodanig worden gestimuleerd dat zij de natuur- en landschapswaarden versterken”.

Zoals gezegd is als uitgangspunt voor de recreatieve ontwikkeling de zonering aangehouden in het rapport Toeristisch – Recreatief ZoneringsPlan van Van Bes en Nuland, dat in 1999 is vastgesteld door de Streekcommissie. Het maakt deel uit de opdrachtformulering in de Projectnota, die G.S. aan de Landinrichtingscommissie heeft verstrekt.

De wensen uit de recreatieve ontwikkelingsplannen van de betrokken gemeenten zijn meegenomen, voor zover niet strijdig met dit zoneringsplan. Deze ontwikkelingsplannen zijn tijdens overleggen door medewerkers van de gemeenten omschreven (dhr. J. Royackers van de gemeenten Deurne, dhr. J. Maassen van de gemeente Horst en dhr. A. Schoester van de gemeente Sevenum).

Voor recreatie en toerisme zijn in dit hoofdstuk, op basis van de hoofddoelstelling, onderstaande subdoelstellingen afgeleid.

Doelstellingen, geen relatie met andere belangen:

- Verbeteren van de kwaliteit van de fietsroutes door het opheffen van de gevaarlijke verkeerssituaties, het afstemmen en verbeteren van bestaande fietsroutes door toepassing van het knooppuntensysteem;
- Verbeteren van de fietsverbindingen tussen de omliggende centra voor verblijfsrecreatie met het gebied;
- Verbeteren van de infrastructuur met betrekking tot de informatievoorzieningen.

Doelstellingen, overeenkomend met andere belangen:

- Ontwikkelen van kleinschalige recreatieve voorzieningen passend binnen de doelstellingen voor het gebied. Het levert weliswaar maar een beperkte bijdrage aan de economie en werkgelegenheid, maar is onder een aantal voorwaarden niet of nauwelijks strijdig met andere belangen. Door samenwerkingsverbanden te vormen en zoneringen aan te brengen kunnen de mogelijkheden beter worden benut;
- Terugdringen van het autoverkeer en parkeerproblemen;
- Opwaarderen van het bezoekerscentrum Mijl op Zeven. Hierdoor wordt een deel van het publiek geconcentreerd opgevangen buiten de kwetsbare gebieden;
- Behoud van de vismogelijkheden.
- Handhaving en herstel van de cultuurhistorische aspecten in de Peelvenen, zoals langs de Soemeersingel en in de kernen Griendtsveen en Helenaveen zijn eveneens bepalend voor de peelbeleving. Voor het deel van de Soemeersingel kan dit echter strijdig zijn met de doelstelling om de natuurwaarden te ontwikkelen.

Doelstellingen, verschillend met andere belangen (tot zelfs tegenstrijdig):

- Het behouden en ontwikkelen van wandelvoorzieningen in de huidige natuurgebieden, met name voor de lokale bevolking. Vanuit natuurbelangen streeft men naar het opheffen van wandelvoorzieningen en/of verplaatsen naar minder kwetsbare gebieden (compensatie). Dit geldt alleen voor het centrale deel van de Deurnsche Peel en Mariapeel ("struin - zwerfnatuur");
- Bij het verder ontwikkelen van de wandel - en fietsvoorzieningen in het gebied staat de peelbeleving centraal. Echter, natuurbelangen verzetten zich tegen verdere ontwikkeling in kwetsbare gebieden. Nieuwe ontwikkelingen (als wel alternatieven) moeten worden gezocht buiten en in de randen van de Peelrestanten.
- Grootschalige recreatieve ontwikkelingen, zowel op het gebied van verblijfsrecreatie als op het gebied van dagrecreatie ("Giethoornmodel"), zouden kunnen zorgen voor een tweede economische drager, maar passen niet in de doelstellingen voor de Peelvenen;

4. KNELPUNTEN

De Peelvenen is een gebied met vele waarden en functies. Het gebied kent echter ook de nodige conflicterende belangen en problemen vanuit de verschillende doelstellingen en de huidige situatie. In dit hoofdstuk zijn de knelpunten voor recreatie beschreven.

In het kader van het VOP/MER worden de bestaande knelpunten en de ontstaansgeschiedenis daarvan in beeld gebracht. Daarmee is aangegeven voor welke bestaande en verwachte knelpunten het voornemen een oplossing moet bieden. Tevens is beschreven waar de huidige situatie strijdig is met beleidsdoelen zoals die voor het gebied zijn geformuleerd. In dit achtergrondrapport is voor infrastructuur aangegeven wat de belangrijkste knelpunten en kansen zijn in de huidige situatie en in de toekomst uitgaande van de autonome ontwikkelingen.

De genoemde inventarisaties en doelstellingen leveren knelpunten op.

- Toename recreatieve druk. In zijn algemeenheid is er sprake van een toenemende behoefte aan recreatie (-mogelijkheden), met name ook in het landelijk gebied. Recente onderzoeken wijzen uit dat er ontwikkelingen zijn zoals meer vrije tijd, meer korte vakanties, meer mobiliteit, meer aandacht voor de omgeving en meer vraag naar kwaliteit;
- De terugloop van de werkgelegenheid in de agrarische sector mede door de uitbreiding van de natuurgebieden;
- Spanning tussen de gewenste toeristisch – recreatieve ontwikkelingen en de gewenste natuurwaarden. De opvattingen en wensen met betrekking tot het recreatief medegebruik van de natuurgebieden zijn uitlopend; vanuit natuuroogpunt vindt men de druk in sommige delen van het gebied nu al te hoog en wil men het gebruik terugdringen. Vanuit recreatief oogpunt is men juist van mening dat enige groei mogelijk moet zijn, gezien de behoefte. De lokale bevolking hecht echter veel waarde aan het behoud van de bestaande wandelmogelijkheden. Bij de regionale bevolking en verblijfsrecreanten uit de omgeving (bungalowparken) is sprake van een groeiende behoefte aan fietsen. Centraal bij de recreant staat de “peelbeleving”;
- Onvoldoende communicatie aangaande bovenstaande heeft frustratie veroorzaakt. Bij een goede voorlichting / communicatie hebben bewoners / recreanten begrip voor veranderingen;
- Onvoldoende afstemming van routestructuren voor fietsers en wandelaars. Het fietsen in de Pelen (o.a. Mariapeel) dient in enige mate mogelijk te blijven. Vanuit recreatieve zijn fiets- en wandelroutes met “peelbeleving” gewenst.
- Onveilige kruispunten en wegvakken voor de recreatieve fietsers en wandelaars;
- Op drukke dagen is sprake van overlast (veel toerrijders en parkeerproblemen) in met name Griendtsveen en Helenaveen. Dit vraagt om maatregelen. Het zoneringsplan gaat uit van een ontwikkelingsrichting, waarbij sprake is van een evenwicht tussen natuurontwikkeling en economische activiteiten.

5. MAATREGELEN EN ALTERNATIEVEN

Het VOP/MER bevat vijf alternatieven, elk met een eigen visie:

- Het nulalternatief;
- Het voorkeursalternatief van de Landinrichtingscommissie;
- Het natuuralternatief;
- Het cultuurhistorisch natuuralternatief.
- Het meest milieuvriendelijke alternatief

De essentie van het werken met alternatieven is om in een zo vroeg mogelijk stadium inzicht te krijgen in de mogelijke oplossingsrichtingen en de milieueffecten die daarmee gepaard gaan. Elk alternatief vormt een samenhangend pakket van maatregelen voor de gesignaleerde knelpunten, teneinde de plandoelstellingen voor dit gebied te realiseren.

In dit hoofdstuk worden de maatregelen beschreven die in de alternatieven zijn opgenomen voor het realiseren van doelstellingen en het aanpakken van de knelpunten voor recreatie en toerisme.

5.1. Achtergronden bij de alternatieven

Waarom vijf alternatieven?

Op beleidsniveau is er, gedurende de planvormingfase van het Strategisch Groen Project de Peelvenen, een strijdigheid ontstaan in het realiseren van doelstellingen voor de verschillende beleidsvelden. Door de komst van de nota Belvédère worden er andere prioriteiten gegeven aan delen van het gebied naast het versneld realiseren van de Ecologische Hoofdstructuur.

De vraag is dan ook hoe het realiseren van de gewenste natuur (hoogveen) in overeenstemming is te brengen met het gewenste behoud van het dorpsgezicht, de ontginningsstructuur en het welbevinden van de bewoners van Griendtsveen en Helenaveen. Door de sterke verwevenheid van de cultuurhistorie in en tussen de natuurgebieden kan realisering van het ene doel ten koste gaan van realisatie van andere doelen. Dit is de aanleiding geweest om drie alternatieven op te nemen.

Het betreft twee 'uiterste alternatieven binnen de range van draagvlak in de streek': een Natuuralternatief dat gericht is op de realisatie van de natuurdoelen en een Cultuurhistorisch-natuuralternatief dat gericht is op behoud van de cultuurhistorie en dorpsgezichten; op plekken met cultuurhistorische waarden schikken de natuurdoelen zich hier naar. Elders worden zoveel mogelijk de natuurdoelen gerealiseerd.

De LI-commissie heeft een Voorkeursalternatief toegevoegd waarbij de schijnbare onverenigbare doelstellingen zijn verenigd. De definitieve keuze tussen de alternatieven wordt pas gemaakt na afronding van de inspraakprocedure.

Het Meest Milieuvriendelijk Alternatief is toegevoegd om zichtbaar te maken welke inspanningen nodig zijn / kosten & effecten zouden optreden als natuur doelen volledig gerealiseerd worden; (= "drastische aanpak van vernatting").

Om de effecten van de planalternatieven te beschrijven, zijn ze vergeleken met de huidige situatie (= de ontwikkeling van het gebied zonder landinrichting) zou hebben: de Autonome Ontwikkeling. De alternatieven geven elk een eigen visie op de ontwikkeling van het gebied in de komende 10 tot 15 jaar.

Meest Milieuvriendelijke Alternatief (MMA)

In een MER is het wettelijk verplicht om een meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) te beschrijven. In de richtlijnen voor het MER is aangegeven dat het MMA moet uitgaan van het zo snel en zeker mogelijk realiseren van hoogveen in het centrale deel afgestemd op behoud of versterking van cultuurhistorische waarden. Daarnaast is het belangrijk dat aandacht wordt besteed aan gunstige maatregelen voor het milieu: zoals verminderen van verkeersdruk, emissiebeperkingen, bevorderen van milieuvriendelijke vormen van recreatie, sanering van bodemverontreinigingen en rioleren van bebouwing in het 'buitengebied'.

5.2. Autonome ontwikkeling

In dit alternatief wordt de ontwikkeling van het gebied zonder landinrichting beschreven. Conform het Toeristisch Recreatief Zoneringsplan wordt de recreatie afgeleid naar de randen van en buiten de Peelrestanten. In de bestaande en nieuwe natuurgebieden ligt het recreatieve accent op landschapsbeleving.

Wandelen

- Deurnsche Peel. Deze zal worden ontzien betreffende de recreatie. Hij wordt niet afgesloten, maar wandelingen worden niet meer gemarkeerd. De bedoeling dat hier de "echte vorsers" gebruik zullen maken van "struinnatuur"
- De doorgang in het verlengde van de Eikenlaan tot aan de Bajonetbocht in de Soemeersingel zal niet worden bevorderd;
- De gemeente Deurne is wandelmogelijkheden aan het ontwikkelen in de buurt van de Eikenlaan en het Leegveld. De natuurorganisaties zijn daar geen voorstander van, omdat dan de natuurgebieden ontlast worden;
- Mariapeel. Deze zal wel te bezoeken blijven via gemarkeerde routes.
- Staatsbosbeheer is wel van plan de route in de Driehonderd bunders naar het noorden te verleggen.
- Ook de route nabij het Biologische Station zal aangepast worden.

Fietsen

- In het algemeen blijft men aan de hand van het knooppuntensysteem op afstand van de Peelgebieden met uitzondering van de Deurnese-Peel-fietsroute. Deze route loopt op diverse plaatsen door de Peel, tegen de Peel aan of op korte afstand ervan. Door aankoop en inrichting van de EHS zal de route nog meer door de natuur gaan lopen;
- De Soemeersingel en de Koolweg zijn de belangrijkste fietsroutes. Verder wordt er in toenemende mate gefietst langs de Eerste Hoofdwijk en in het verlengde daarvan door Mariaveen. Deze situatie wordt sinds kort toegestaan door Staatsbosbeheer. Het tracé dwars door de Mariapeel maakt echte Peelbeleving mogelijk. Men fietst door het open landschap, met plassen, veenmossen en heide. Het is wel zo dat je die beleving te voet veel intenser ondergaat.
- De fietsvoorzieningen zullen het zoneringsplan volgen en zeker niet meer in of dichter tegen de Mariapeel en Deurnse Peel gepland worden;
- Handhaven van de huidige fietsfunctie van de Soemeersingel. Afsluiting van deze verbinding t.b.v. het fietsen in enigerlei vorm lijkt in elk geval de komende tientallen jaren niet aan de orde.
- De verkeersveiligheid voor de fietsers is niet optimaal, met name op het stuk vanaf de Hendrik hoeve – Griendtsveen. Fietsers hebben hier geen alternatief als de Koolweg.
- Sommigen pleiten voor een vrijliggend fietspad.
- Anderen doen de suggestie om de slechte conditie van het wegdek van de Soemeersingel niet te verbeteren, zodat de weg het voor de automobilisten minder aangenaam maakt om hard te rijden;

Autoverkeer en parkeervoorzieningen

Gedacht wordt aan het tegengaan van het recreatieve gebruik van de Soemeersingel door gemotoriseerd verkeer. De toename van het autoverkeer houdt ongeveer gelijke tred met het landelijke gemiddelde van 4 tot 6%.

De gedachte gaat uit naar het beperken van de functie van de Soemeersingel tot bestemmingsverkeer. Dit om de veiligheid van de bewoners en fietsers te vergroten. Van belang is evenwel dat de bevolking (ook landbouw) zich hierin kan vinden en er geen hinder van ondervindt en dat de maatregel handhaafbaar is;

Biologisch Station Mariapeel.

Het Biologisch Station is een voormalig tehuis voor de peelwerkers en daartoe een monument, dat gehandhaafd dient te blijven. Het pand is behoorlijk van omvang, waarin vooral de Horeca in geïnteresseerd is.

SBB is bezig een dusdanig ontwikkelingsplan uit te werken, die de doelstelling van de Mariapeel niet doorkruisen.

5.3. Voorkeursalternatief

5.3.1. Gewenst ontwikkelingsperspectief

In het plangebied spelen veel recreatieve ontwikkelingen die geïnitieerd worden vanuit de streek.

Uitgangspunt voor de recreatieve ontwikkeling is de zonering aangehouden in het rapport Toeristisch – Recreatief ZoneringsPlan van Van Bes en Nuland, dat in 1999 is vastgesteld door de Streekcommissie. Het maakt deel uit de opdrachtformulering in de Projectnota, die G.S. aan de Landinrichtingscommissie heeft verstrekt. De wensen uit de recreatieve ontwikkelingsplannen van de betrokken gemeenten zijn meegenomen, zover niet strijdig met dit zoneringsplan.

De uitgangspunten uit het zoneringsplan worden onderschreven door:

- Provincie
- Werkgroep Behoud de Peel
- Recron (van Schayk)
- Musea, e.d. (Cor Kortooms)
- Staatsbosbeheer

In het rapport valt een driedeling te onderkennen, waarbij het de bedoeling is dat de bezoekers gestuurd zullen worden in hun keuze van bezoek:

- 85% Groote Peel
- 14 % Mariapeel
- 1% Deurnsche Peel

In de twee onderzoeksvarianten Natuuralternatief en Cultuurhistorisch – Natuuralternatief is de bandbreedte van mogelijke oplossingsrichtingen bepaald. Beide relatief extreme varianten zijn onderwerp van discussie geweest.

De uitkomsten uit deze discussies en rekening houdend met de doelstellingen uit de eerder genoemde Projectnota hebben geleid tot het opstellen van een z.g. Voorkeursalternatief.

Hierbij wordt uitgegaan van de ontwikkeling van de kleinschalige recreatie als economische drager. Mogelijkheden, die er zijn:

- Ontwikkeling agrotourisme bij agrarische bedrijven in de Peelvenen:
- dagrecreatie: excursieboerderijen, boerderijwinkels (zoals kaasboerderijen), huifkar -, fietsenverhuur;
- verblijfsrecreatie bij agrariërs en burgers voor m.n. fietsers en (lange afstands) wandelaars: kamperen bij de boer, groepsaccommodaties, in vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen, enkele appartementen trekkershutten.

5.3.2 Uitgangspunten voor een goede ontwikkeling

Onderstaande elementen zouden in een actieprogramma recreatieve productontwikkeling Peelvenen nader uitgewerkt moeten worden.

De Peel als verkoopargument voor de gehele Peelregio. Het gaat om het benutten van de naam Peel. Dit is van belang voor de recreatieve ontwikkeling van een groter gebied (van Helmond, Venray, Maasbree tot Weert). De term Peel blijkt voor vele individuele bedrijven als samenwerkingsverbanden een binding met het gebied te geven. Het begrip Peel en peelbeleving kan ingezet worden om promotie voor dit grotere gebied te maken zonder dat dit een directe drukvergroting op de Peelvenen geeft; bijvoorbeeld door:

“Dagje Peel”

- Ontwikkeling van samenhangend pakket van “dagje Peel”: combinatie van 2 of meerdere van de volgende elementen: bezoek dorpen, korte wandeling in de natuur, thematische fietstochten (cultuurhistorie, Peel – Raamstelling, Peelrandbreuk, etc.), bezoek agrotouristische bedrijven, bezoek musea / bezoekerscentra stedelijke voorzieningen, e.d.;

“Dagjes Peel”

- arrangementen met “dagjes peel” inclusief overnachting op kleinschalige agrotouristische verblijfsaccommodaties (kamperen bij de boer, appartementen, bed & breakfast);

Gidsenteam

- functioneren van gidsenteam voor groepen dagrecreanten en verblijfsrecreanten. Aandacht voor zowel natuur als cultuurhistorie. Coördinatie via een centrale organisatie, die kan sturen, alternatieven kan invoeren en “nee” kan verkopen (uitbouw van deze functie door Staatsbosbeheer die op dit moment coördinator is van zeer veel excursies in het Peelgebied). Doelstelling is dat alle excursies (inclusief die vanuit verblijfsrecreatieve objecten) door Staatsbosbeheer wordt gecoördineerd;

Organisatiestructuur

- organisatiestructuur ontwikkelen: samenwerking tussen agrariërs in vereniging / stichting (samen producten / arrangementen ontwikkelen advies inhuren, arrangementen ontwikkelen, kennisuitwisseling);

Andere mogelijkheden:

- bebording van gemarkeerde wandelpaden met een lengte van 5 tot 8 uur in en langs de drie pelen: arrangementen van twee of drie dagen wandelen inclusief verblijf in agrarisch gebouw / hotelletje;
- informatievoorziening aan bezoekers is van groot belang: bebording aan de randen van de Peelvenen,
- samenstelling groepsarrangementen;
- een eenduidige routebeschrijving moet de versnipperde ontwikkeling en uitgifte van fietsroutes tegengaan.

5.3.3. Voorgestelde maatregelen.

Wandelen

Er zullen meer routes gecreëerd worden voor een alternatieve peelbeleving:

- Nog nader in te vullen aanleg van nieuwe wandel- en kerkepaden met een lengte van resp. 3 en 1 km in de gebieden ten westen van de Deurnsche Peel in de te ontwikkelen natuurgebieden;
- Voor de Mariapeel en Deurnsche Peel zijn 4 km laarzenpaden opgenomen. Ook deze zullen nader bepaald dienen te worden;
- De bunkers van de Peel – Raamstelling zullen beter bereikbaar gemaakt worden (1 km langs de rand van het middengebied en 1 km in de ring).

Fietsen

Naast het wandelen dient ook de activiteit fietsen verder te worden gereguleerd. Ook hiervoor geldt, dat gezocht moet worden naar realisering van alternatieve fietsmogelijkheden met voldoende peelbeleving.

Opgenomen zijn:

- De Griendtsveenseweg (Deurne);
- De Kanaalweg in Horst in Horst wordt “Duurzaam Veilig” ingericht om de verkeersveiligheid te verhogen. Dit i.v.m. het handhaven utilitair fietsen op de weg.
Het recreatief fietsen vanuit de bungalowparken Meerdal/Loohorstzal naar Griendtsveen zal ook aantrekkelijker te maken. Daarom wordt de route Dorperpeelweg, Grauwveenseweg en de nieuwe parallelweg langs de spoorlijn (i.v.m. het opheffen spoorovergang Grauwveen)

naar Halte beter afgestemd op het fietsen. Bij realisering van de EHS in Grauwveen is er dan voldoende natuurbeleving “vanaf de fiets”;

- Het Leegveld (Deurne) zal afgesloten worden voor gemotoriseerd verkeer, hiermee wordt de veiligheid voor de fietser vergroot;
- Een bestaand pad aan de noordzijde van de Deurnse Peel wordt verbeterd tot een wandel- en fietspad, als verbinding tussen de bestaande fietsroute ten westen het Deurnse Kanaal en griendtsveen. Over het kanaal wordt een fietsbrug aangelegd. Bovenstaande route wordt gerealiseerd als compensatie van het verwijderen van de Verlengde Eikenlaan;
- Vanaf Helenaveen zal een fietspad langs de Helenaveenseweg worden aangelegd. Deze vindt zijn vervolg via de Patersweg (Sevenum) richting Middenpeelweg;
- Ook zal de fietsvoorziening vanuit Helenaveen op de Kanaaldijk - Noord langs de Helenavaart, via een bruggetje bij de stuw in het Kanaal van Deurne naar 't Molentje verbeterd worden, hierdoor wordt een aantrekkelijk “ommetje” gecreëerd via het bruggetje naar Kwakvors en Belgenhoek;
- Langs het Defensiekanaal (Sevenum) wordt een fietspad aangelegd naar de Zwarte Plakweg;
- Ten behoeve van de verkeersveiligheid van de fietsers worden in diverse wegen snelheidsremmende maatregelen getroffen (Helenaveenseweg (Horst), Soemeersingel (Deurne), ged. Helenaveenseweg en Kerkkuilen (Sevenum),

Ruiterpaden.

- In de ring is op nader aan te geven plaatsen voorzien in de aanleg van 3 km ruiterpad.

Vissen.

- Voor vissers worden betere parkeermogelijkheden getroffen bij het Kanaal van Deurne bij Halte, Hogebrugseweg en Lagebrugseweg. De onverharde weg aan de westzijde wordt op een afstand van ca. 100m vanaf bovengenoemde wegen afgesloten.

Kanovaren

- In dit alternatief is kanovaren niet toegestaan.

Parkeervoorzieningen

- Er worden parkeervoorzieningen aangelegd in de buurt van Halte (ca. 20 plaatsen) en het Peelmuseum nabij de Middenpeelweg (ca. 20);
- De parkeervoorziening in de Bajonetsbocht van de Soemeersingel wordt opgeheven.

Park – Walk en Bike voorzieningen.

Om het gemotoriseerd verkeer uit het gebied te houden bestaat de mogelijkheid om park-, walk- en bikevoorzieningen aan te leggen. Te denken valt aan een parkeerplaats (100 plaatsen), waar men per auto komt en dan verder te voet of per fiets zijn weg vervolgt. Ideaal is dat er naast parkeerplaatsen zich ook een fietsverhuur bevindt. Verder biedt dit ook de mogelijkheden voor de ontwikkeling van alternatief vervoer zoals recreatietaxi, huifkarren, hooiwagens, elektrische busjes enzovoort.

Voorwaarden die aan dergelijke locaties gesteld worden zijn: horecavoorziening aanwezig, fietsverhuur beschikbaar, liggend aan of in de nabijheid van aantrekkelijke fietsroutes;

Mogelijke locaties zijn:

Grootschaliger voorziening:

- Een goede locatie is direct bij de afslag Liessel van de A 67 of 't Kanaaltje. Door de aanwezigheid van een horecavoorziening bij 't Kanaaltje is er sociale controle en is deze locatie aantrekkelijker voor de recreant (en ondernemer). De gedachten gaan uit naar 100 plaatsen;
- Deze P & B voorziening kan ook gebruikt als parkeerplaats voor een eventuele ontwikkeling bij de turfstrooiselfabriek, van waaruit dan gependeld kan worden.

Informatie en rustpunten

Dit alternatief voorziet in het inrichten van:

- 10 rustpunten (4 middengebied en 6 in de ring);
- 3 informatieborden (1 in middengebied en 2 in de ring);
- de ontwikkeling van een aantal toeristisch – recreatieve routebeschrijvingen, zoals een cultuurhistorische – en aardkundige wandeling en een fietstocht langs de Peel – Raamstelling .

Cultuurhistorische aspecten

- De dorpen Griendtsveen en Helenaveen zijn in recreatief opzicht aantrekkelijke dorpen. Hiervoor wordt ook een dorpsverbeteringsplan opgesteld.
- De Soemeersingel met zijn grote boerderijen en wijkenstelsel zorgen voor een aanvullend recreatief product.

Landschapselementen

De Peelvenen kunnen op verschillende manieren nog meer aantrekkelijk voor toeristen en recreanten gemaakt worden door bestaande landschaps – en cultuurelementen te benadrukken:

- Het ontwikkelen van een Cultuurhistorische rondwandeling in het gebied, waarin opgenomen de vindplaats van de Romeinse helm, oude boekweitvelden, e.d. Oprichten van een steen in de nabijheid van de vindplaats van de Romein;
- Benutten van onverharde paden, oude landschapsstructuren en geologische elementen (als de Peelrandbreuk) in wandel – en fietsroutes en daar de nadruk op leggen;
- Er zal een beleid gevoerd worden t.a.v. de bruggen over de Helenavaart om deze te herstellen / verfraaien.

Accentueren van de kenmerken van het landschap aan de NW , N en NO zijde (openheid) en aan de Zw en ZO zijde (kleinschaligheid) draagt zonder meer bij aan de toeristisch – recreatieve aantrekkingskracht van de Peelvenen.

Vraag is of met bovenstaande inspanningen wordt voldaan aan de subdoelstelling uit het startdocument, dat toerisme en recreatie een tweede economische drager in de Peelvenen worden. Dit wordt des te belangrijker nu niet alleen agrarische bedrijven worden uitgekocht, maar de landbouwsector en met name de varkensveehouderij ook ernstig onder druk komen te staan. De gemeente Deurne geeft aan, dat in 1997 weer 100 arbeidsplaatsen in het buitengebied verloren zijn gegaan (een nader analyse was niet voorhanden).

Op dit moment schatten wij de werkgelegenheid in de recreatiesector in de Peelvenen beperkt (wellicht 10 arbeidsplaatsen op full – time basis). Wij stellen als aanname, dat er sprake is van een tweede economische drager, indien er 100 of meer arbeidsplaatsen worden gecreëerd.

De conclusie is, dat bovenstaande inspanningen in het gebied van de Peelvenen niet zal leiden tot een dergelijke ontwikkeling.

5.3.4. Ontwikkelingen buiten het landinrichtingsproject.

Er moet meer gebeuren willen toerisme en recreatie daadwerkelijk uitgroeien tot een tweede economische drager. Hiervoor zijn twee opties te noemen:

Gerealiseerd:

- In mei 2001 heeft nieuwe Limburgse attractiepark Toverland in Sevenum haar poorten geopend.

Geprojecteerd:

- Aan de oostzijde van de Middenpeelweg Park De Peelbergen. Hier dienen in een parkachtige omgeving meerdere dagrecreatieve voorzieningen te komen. Er wordt gesproken over:
- De gemeenten Horst en Sevenum zijn met meerder initiatiefnemers in gesprek. De landschappelijke inpassing wordt op dit moment bekeken.

- In Horst is aansluitend aan park De Peelbergen het plan gelanceerd om een bosgebied met woonfunctie rond de daar aanwezige recreatieve centra te ontwikkelen (bosbouwplus – project). Hieraan worden een recreatieve wandel – en fiets – functie gekoppeld.

Beide ontwikkelingen aan de Middenpeelweg zijn erop gericht om de verblijfsrecreanten vermaak te bieden. De aantrekkelijkheid van de regio wordt ermee vergroot. Het zal moeten leiden tot behoud dan wel vergroting van het aantal overnachtingen en schept dus werkgelegenheid. Het is de vraag of het gebied een voldoende alternatief biedt aan mensen om minder de Peelvenen in te gaan.

Ons inziens zullen de recreanten die een peelbeleving zoeken, daar niet aan hun trekken komen. Zij zullen naar de Peelvenen (blijven) komen. Het is immers een volledig andere recreatieve beleving en andere doelgroep.

Op dit moment is de Peelvenen geen doelbestemming voor dagjesmensen. Zelfs voor de verblijfsrecreanten in de regio biedt de Peelvenen voor de meeste geen recreatieve beleving, waarvoor men specifiek het gebied intrekt. In vergelijking met het aantal overnachtingen in de verblijfsrecreatieve parken in de regio komt op dit moment een zeer bescheiden deel te voet of met de fiets naar de Peelvenen.

Qua potenties is een ontwikkeling gericht op massatoerisme ons inziens mogelijk. Gedacht moet dan worden aan zaken als:

- Peelbeleving in de vorm van enkele dagattracties gericht op de natuur / cultuur. Zo kan men bijvoorbeeld in Drente een wandeling door de boomtoppen maken. Dit past bij Drente en is een ervaring die bezoekers trekt;
- Opzet van mogelijkheden voor “pretentieloos amusement”: centrale speeltuin voor kinderen, kanovaren over de Helenavaart naar Griendtsveen, rondvaartboot over een deel van de Helenavaart, huifkarverhuur, enkele horecagelegenheden
- Uitbreiding van wandel – en fietsmogelijkheden voor bezoekers van de Peelvenen, die het gebied op eigen gelegenheid willen verkennen. Deze uitbreiding gaat verder dan het gepresenteerde zoneringsplan;
- Opzet van een professionele promotie – productontwikkelingsorganisatie

Op dit moment wordt een dergelijke ontwikkeling naar massatoerisme door geen van de organisaties nagestreefd en is daarom niet aan de orde. Dit maakt, dat de ontwikkeling van toerisme en recreatie in de Peelvenen tot een tweede economische drager vooral afhankelijk wordt van de ontwikkeling van Park De Peelbergen.

Zonder de komst van de geplande recreatiebedrijven aldaar zal de voorgestane toeristisch – recreatieve ontwikkeling zoals beschreven in deze paragraaf deels maar niet geheel leiden tot realisering van deze subdoelstelling uit het start document.

5.4. Natuuralternatief

5.4.1 Gewenst ontwikkelingsperspectief

Dit alternatief is primair gericht op versterking van de natuurwaarden de Deurnsche Peel en Mariapeel. In de Peelvenen wordt de verdere vernatting voortgezet, waardoor de zelfregulatie van de natuur hier het meest tot ontwikkeling komt.

5.4.2 Voorgestelde maatregelen.

Wandelen

In termen van recreatief medegebruik kan hier op ingespeeld worden door de ontwikkeling van struinnatuur voor wandelaars, die echte peelbeleving zoeken. Dit leidt tot de volgende maatregelen:

- Struinnatuur ontstaat vanzelf. Er is wel rekening mee gehouden dat er voor de ontsluiting hiervan een lengte van 2 km eenvoudig wandelpad in de gebieden ten westen van de Deurnsche Peel en in de te ontwikkelen natuurgebieden;
- Voor de Mariapeel en Deurnsche Peel zijn 2 km laarzenpaden opgenomen. Ook deze zullen nader bepaald dienen te worden;

Fietsen

Naast het wandelen dient ook de activiteit fietsen verder te worden gereguleerd. Ook hiervoor geldt, dat gezocht moet worden naar realisering van fietsmogelijkheden met voldoende peelbeleving.

Deze ontstaan door:

- Het treffen van snelheidsremmende maatregelen op enkele bestaande wegen;
- Het afsluiten van wegen voor gemotoriseerd verkeer.

5.5. Cultuurhistorisch - Natuuralternatief

5.5.1 Gewenst ontwikkelingsperspectief

In dit alternatief ligt het accent wat sterker op het aantrekkelijk maken van het gebied voor grotere groepen toeristen en recreanten. Hiertoe is het van belang dat de kernen Griendtsveen en Helenaveen verder worden ontwikkeld. Dit met het oog op de zogenaamde passievere recreant. Hieronder worden mensen verstaan die kortstondig een aantrekkelijke kern bezoeken, een bezoek brengen aan een horecagelegenheid en na een korte wandeling verlaten zij het gebied (het creëren van een “spiegel”).

Op een wat grotere schaal is er ook sprake van een “Peelspiegel”. Hieronder wordt een zone verstaan in de ring aan de westzijde van de Peelvenen. Hierin worden de recreanten voor het grootste deel van hun verblijfstijd opgevangen, waardoor beduidend minder druk op het middengebied (natuur) ontstaat.

Het park Peelbergen is als het ware de “Peelspiegel” aan de oostzijde van het gebied.

Vooralsnog is er in het VOP/MER niet van een dergelijke grootschalige ontwikkeling uitgegaan. Op kleine schaal worden er wel de mogelijkheid geboden zaken te ontwikkelen, zoals de aanleg van ruiterspaden (p.m. opgenomen in de begroting), bruggetjes over het Kanaal van Deurne voor wandelaars en fietsers aangelegd richting het middengebied

Voor het overige volgt dit alternatief in grote lijnen het VKA.

5.5.2 Uitgangspunten voor een goede ontwikkeling:

Hetzelfde als in VKA

5.5.3. Voorgestelde maatregelen.

Wandelen

- Hetzelfde als in VKA;
- Wandelgelegenheid tussen Griendtsveen via Deurnsche Peel en Eikenlaan naar Leegveld;
- *Wandelpad door de Helenapeel vanaf de Karpervijver naar de Hogebrug;*
- Tevens bruggetjes bij de Hogebrugweg en Halte (ook voor fietsers);

Fietsen

- Hetzelfde als in VKA,
- Een fietspad over de Grauwveenweg en Bospeelweg vanaf de St. Vincentiusstraat tot de Veenpluisweg;

Ruiterspaden.

- Hetzelfde als in VKA, maar de paden zullen ook geschikt gemaakt worden voor huifkarren;

Vissen.

- Hetzelfde als in VKA

Kanovaren

- Door gebruik te maken van het Kanaal van Deurne en de Helenavaart is een aantrekkelijk rondje kanovaren mogelijk. Hiervoor zullen in dit alternatief in – en uitstapplaatsen bij Halte gemaakt te worden. Bij de Heitraksche Peel dient de mogelijkheid geschapen te worden om de kano's op te halen (duiker onder Rijksweg A 67 is niet passeerbaar). Ook zullen extra infopanelen t.b.v. de kanovaart geplaatst worden.

Parkeervoorzieningen

Hiertoe moeten er meer parkeerplaatsen nabij de kernen van Griendtsveen en Helenaveen worden ontwikkeld.

Gedacht wordt aan:

- Een aantal van 100 parkeerplaatsen bij Halte.
- Ca. 100 parkeerplaatsen bij Helenaveen.
- Een 20 – tal bij het Peelmuseum nabij de Middenpeelweg.

Park – Walk en Bike voorzieningen.

De locatie bij 't Kanaaltje krijgt in dit alternatief een omvang van 200 parkeerplaatsen.

- Deze P & B voorziening kan ook gebruikt als parkeerplaats voor een eventuele ontwikkeling bij de turfstrooiselfabriek, van waaruit dan gependeld kan worden. Hier wordt gedacht aan een hotel met 60 bedden. Ook eventueel mogelijkheden voor kleine congressen, symposia, etc.

Informatie en rustpunten

Hetzelfde als in VKA

Cultuurhistorische aspecten

Hetzelfde als in VKA

Landschapselementen

Hetzelfde als in VKA

Vraag is of met bovenstaande inspanningen wordt voldaan aan de subdoelstelling uit het startdocument, dat toerisme en recreatie een tweede economische drager in de Peelvenen worden. Dit wordt des te belangrijker nu niet alleen agrarische bedrijven worden uitgekocht, maar de landbouwsector en met name de varkensveehouderij ook ernstig onder druk komen te staan. De gemeente Deurne geeft aan, dat in 1997 weer 100 arbeidsplaatsen in het buitengebied verloren zijn gegaan (een nader analyse was niet voorhanden).

Op dit moment schatten wij de werkgelegenheid in de recreatiesector in de Peelvenen beperkt (wellicht 10 arbeidsplaatsen op full – time basis). Wij stellen als aanname, dat er sprake is van een tweede economische drager, indien er 100 of meer arbeidsplaatsen worden gecreëerd.

De conclusie is, dat bovenstaande inspanningen in het gebied van de Peelvenen niet zal leiden tot een dergelijke ontwikkeling.

5.5.4. Ontwikkelingen buiten het landinrichtsproject.

Hetzelfde als in VKA

5.6. Meest Milieuvriendelijk Alternatief

5.6.1 Ontwikkelingsperspectief

Dit alternatief is primair gericht op nog meer versterking van de natuurwaarden de Deurnsche Peel en Mariapeel dan in het Natuuralternatief. Dit heeft dan ook geen verdere consequenties voor de recreatie.

Er wordt alleen 125 ha multifunctioneel bos aangelegd op 3 locaties (Marisberg, Grauwveen en een bos bij het Peelmuseum. Deze bossen zullen bijdrage tot een aantrekkelijke recreatief aanbod dan in het Natuuralternatief.

5.6.1. Voorgestelde maatregelen.

Wandelen

Er zal een groter aanbod zijn om in de multifunctionele bossen te wandelen.

Fietsen

Als het Natuuralternatief.

Overige

Als het Natuuralternatief.

6. EFFECTEN, DOELBEREIK EN VERGELIJKING ALTERNATIEVEN

Het VOP/MER heeft een tweedelig doel, namelijk het presenteren van de mogelijkheden en het beschrijven van de effecten van de inrichtingsmaatregelen. In dit hoofdstuk worden de effecten van de vier alternatieven beschreven voor de infrastructuur. De effecten zijn getoetst aan de doelstellingen die in hoofdstuk 3 zijn vermeld (doelbereik). Het doelbereik is betrokken in de uiteindelijke afweging van de alternatieven.

6.1 Methodiek effectbeschrijving en doelbereik

De voorgenomen landinrichting kan leiden tot meer of minder ingrijpende gevolgen voor het plangebied. Inzicht in de relatie tussen de 'ingreep' en de effecten en het uiteindelijke doelbereik is van belang bij de besluitvorming. Bij de effectbeschrijving wordt gebruik gemaakt van de BEL (beslissingsondersteunend evaluatiesysteem voor de landinrichting) methode. De methode BEL is een middel om zeer verschillende effecten op een zelfde manier te beoordelen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van (kwantitatieve) uitkomsten van onderzoek, een kwalitatieve beschrijving op basis van een deskundigen oordeel of een combinatie daarvan. In dit achtergronddocumenten is een onderbouwing van de effectbeschrijving vastgelegd.

Voor een juiste afweging van de bijdrage aan de doelrealisatie worden de effecten van de alternatieven vergeleken met de huidige situatie. De peildatum voor de effectbepaling is het moment waarop het plan (ingrepen en ruilproces) naar verwachting in belangrijke mate zal zijn gerealiseerd (2018). Na de gekozen peildatum worden de effecten als constant verondersteld, tenzij er duidelijk aanwijzingen zijn dat er temporele verschillen tussen de alternatieven optreden.

Het beoordelingskader vormt de aanpak voor het beoordelen en vergelijken van de alternatieven. Om dit op verschillende niveaus mogelijk te maken, kent het beoordelingskader een hiërarchische opbouw. Het hoogste niveau wordt gevormd door de functies/kwaliteiten. Binnen dit niveau zijn toetsingscriteria en subcriteria onderscheiden. Deze vormen de 'meetlat' waarmee de verwachte effecten inzichtelijk worden gemaakt.

De effecten zijn afgezet tegenover de projectdoelstellingen. Hiermee wordt de mate van doelbereik aangegeven. Het gaat erom inzicht te bieden in de mate waarin de gebiedsspecifieke doelen worden gerealiseerd in de verschillende alternatieven en in de autonome ontwikkeling. Als het streefdoel volledig wordt gerealiseerd is de doelrealisatie 100%. Als een streefdoel helemaal niet wordt gerealiseerd is de doelrealisatie 0%. Bij het bepalen van het doelbereik is een zevendelige klasse—indeling gehanteerd (zie Tabel 1).

Tabel 1: Klasse-indeling voor het bepalen van het doelbereik

Score	Doelbereik	Effect
+++	zeer grote bijdrage doelrealisatie (> 65%)	zeer positief effect
++	grote bijdrage doelrealisatie (35-65%)	positief effect
+	matig grote bijdrage (0-35%)	Verbetering
0	geen bijdrage	geen verandering
-	strijdig (0-35%)	Achteruitgang
--	sterk strijdig	Negatief
---	Functie verval/kwaliteit verdwijnt	zeer negatief

De evaluatie heeft plaats gevonden passend in de bij DLG gebruikelijke BEL-systematiek. (BEL= Beslissingsondersteunend Evaluatiesysteem voor de Landinrichting).

6.2. Bepaling effecten per alternatief

In onderstaande tabel wordt het doelbereik (effect) van de voorgestelde recreatieve maatregelen middels deze scoringswijze per alternatief weergegeven.

Recreatie	Maatregel	AO	Natuur - alternatief	Cultuur - Natuur alternatief	Natuur - alternatief	Voorkeur
			effect	effect	effect	effect
Bevorderen voorzieningen voor recreatie en toerisme				(+)		
	Ontwikkelen cultuurhistorische wandeling (1 stuks)	n.v.t.	n.v.t.	Verhoging toeristisch – recreatieve aantrekkelijkheid (+).	n.v.t.	Verhoging toeristisch – recreatieve aantrekkelijkheid. (+)
	Ontwikkelen aardkundige wandeling (1 stuks)	n.v.t.	n.v.t.	Verhoging toeristisch – recreatieve aantrekkelijkheid (+).	n.v.t.	Verhoging toeristisch – recreatieve aantrekkelijkheid(+).
	Ontwikkelen fietsroute Peel – Raamstelling, inhoudende: • Opknappen bunkers • Bereikbaarheid bunkers • Infoborden • Bewegwijzering • Info – routeboekje (1 stuks)	n.v.t.	n.v.t.	Verhoging toeristisch – recreatieve aantrekkelijkheid (+).	n.v.t.	Verhoging toeristisch – recreatieve aantrekkelijkheid. (+)
	Aanbrengen info borden over de Peel (3 stuks)	n.v.t.	n.v.t.	Verhoging toeristisch – recreatieve aantrekkelijkheid . (+)	n.v.t.	Verhoging toeristisch – recreatieve aantrekkelijkheid(+).
	Aanbrengen rustpunten (10 stuks)	n.v.t.	n.v.t.	Verhoging toeristisch – recreatieve aantrekkelijkheid . (+)	n.v.t.	Verhoging toeristisch – recreatieve aantrekkelijkheid(+).
	Ontwikkelen kanoroute: • Aanbrengen overstapplaatsen • Infoborden • Bewegwijzering • Info - routeboekje	n.v.t.	n.v.t.	Verhoging toeristisch – recreatieve aantrekkelijkheid (++).	n.v.t.	n.v.t.
	Ontwikkelen visplaatsen • Afsluiten wegen • Parkeerplaatsen • Visstekken	n.v.t.	n.v.t.	Verhoging toeristisch – recreatieve aantrekkelijkheid (+).	n.v.t.	Verhoging toeristisch – recreatieve aantrekkelijkheid(+).
Verfraaien dorps – en landschapsbeeld (zie ook Thema Landschap)	Verkeersremmende maatregelen Soemeersingel aanpassen aan fraaier beeld: • Pseudobruken • ophaalbrug	n.v.t. (+)	n.v.t.	Verhoging toeristisch – recreatieve aantrekkelijkheid (++).	n.v.t.	Verhoging toeristisch – recreatieve aantrekkelijkheid(++)
Zonering van het recreatief gebruik.	Aanpassen	Het recreatieve gebruik van het gebied wordt al door SBB aangepast aan het Zoneringsplan Recreatie.	Er wordt zeer stringent in de geest van het Zoneringsplan gewerkt(++).	Er worden meer toeristisch – recreatieve ontwikkelen toegelaten om het hiervoor aantrekkelijker te maken, zoals de kanoroute (-).	Er wordt zeer stringent in de geest van het Zoneringsplan gewerkt(++).	Er wordt in de geest van het Zoneringsplan gewerkt (+)..

Realiseren van aantrekkelijk en dicht net werk van fiets – en wandelvoorzieningen	Algemeen	In de A.O. worden geen nieuwe recreatieve fiets- en wandelvoorzieningen aangelegd. Wel zorgt de introductie fiets-knooppuntensysteem voor een geringe verbetering.	In de N&M gedachte worden er weinig nieuwe verbindingen aangelegd. De verbetering voor de routegebonden recreant is gelegen in het verkeers/autoluw maken van wegen. Het aantal concentratiepunt en is minimaal (-).	Er is veel vraag naar recreatiemogelijkheden. Een zeer dicht fietsroutenetwerk beantwoordt hieraan. Of te wel een zeer groot aantal kilometers fietsvoorziening wordt in het gebied aangelegd (++)..	In de 125 ha multifunctioneel bos zullen enkele eenvoudige wandelvoorzieningen aangebracht worden. (+).	De aanleg en verbetering van fietsverbindingen en het verkeersluw maken van wegen zorgen ervoor dat er grote toename van de mogelijkheden voor routegebonden recreatie is (++)..
	Aanleggen fietsroute Helenaveen – Kanaaldijk Noord – brug en westkade Kanaal van Deurne - Molenbaan (Neerkant)	n.v.t.	n.v.t.	Verhoging toeristisch – recreatieve aantrekkelijkheid (++)..	n.v.t.	Verhoging toeristisch – recreatieve aantrekkelijkheid (++)..
	Aanleg fietsvoorzieningen oostelijk Defensiekanaal (Evertsoort)	n.v.t.	n.v.t.	Verhoging toeristisch – recreatieve aantrekkelijkheid (++)..	n.v.t.	Verhoging toeristisch – recreatieve aantrekkelijkheid (++)..
	Verkeersremmende maatregelen Kerkkuilen (ged.)	n.v.t.	n.v.t.	Dit zal de toeristisch – recreatieve aantrekkelijkheid verhogen en verkeersveiligheid verbeteren (+)..	n.v.t.	Dit zal de toeristisch – recreatieve aantrekkelijkheid verhogen en verkeersveiligheid verbeteren (+)..
	Een bestaand pad aan de noordzijde van de Deurnse Peel wordt verbeterd tot een wandel- en fietspad, als verbinding tussen de bestaande fietsroute ten westen het Deurnse Kanaal en griendtsveen. Over het kanaal wordt een fietsbrug aangelegd.	n.v.t.	n.v.t.	Verhoging toeristisch – recreatieve aantrekkelijkheid (++)..	n.v.t.	Verhoging toeristisch – recreatieve aantrekkelijkheid (++)..
	Wandelgelegenheid tussen Griendtsveen en Eikenlaan naar Leegveld.	n.v.t.	n.v.t.	Verhoging toeristisch – recreatieve aantrekkelijkheid (++)..	n.v.t.	n.v.t.
	Wandelgelegenheid Helenaveen vanaf de kerpervijver naar Hogebrug.	n.v.t.	n.v.t.	Verhoging toeristisch – recreatieve aantrekkelijkheid (++)..	n.v.t.	n.v.t.
	Aanleggen twee bruggetjes t.b.v. wandelen Hogebrug en Halte..	n.v.t.	n.v.t.	Verhoging toeristisch – recreatieve aantrekkelijkheid (++)..	n.v.t.	n.v.t.
Zonering en regulering parkeerproblematiek recreanten						
	Opheffen parkeerplaats Bajoner Soemeersingel	n.v.t.	Zal de verstoring van de natuurgebieden verminderen (-).	Zal de verstoring van de natuurgebieden tegengaan (-)..	Zal de verstoring van de natuurgebieden verminderen (-).	Zal de verstoring van de natuurgebieden tegengaan (-).

	Aanleggen parkeerplaats Halte (20 plaatsen)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Zal de bereikbaarheid en aantrekkelijkheid voor een bezoek bevorderen(+).
	Aanleggen parkeerplaats Halte (100 plaatsen)	n.v.t.	n.v.t.	Zal de bereikbaarheid en aantrekkelijkheid voor een bezoek zeer bevorderen (++)	n.v.t.	n.v.t.
	Aanleggen parkeerplaats Peelmuseum Middenpeelweg	n.v.t.	n.v.t.	Zal de bereikbaarheid en aantrekkelijkheid voor een bezoek bevorderen(+).	n.v.t.	Zal de bereikbaarheid en aantrekkelijkheid voor een bezoek bevorderen(+).
	Aanleggen Park en Bike voorziening bij 't Kanaaltje (Hoge Brug)	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	Zal de bereikbaarheid en aantrekkelijkheid voor wandelen en fietsen bevorderen (++)
	Aanleggen Park en Bike voorziening bij 't Kanaaltje (Hoge Brug) (Vergroot)	n.v.t.	n.v.t.	Zal de bereikbaarheid en aantrekkelijkheid voor wandelen en fietsen bevorderen (+++)	n.v.t.	n.v.t.

7. LEEMTEN IN KENNIS EN ONZEKERHEDEN

Dit hoofdstuk geeft aan op welk gebied leemten in kennis bestaan. Deze zijn hoofdzakelijk gebaseerd op onzekerheden die in eerdere hoofdstukken van het VOP/MER naar voren zijn gekomen. Door deze leemten in kennis is aan de beschreven alternatieven en effecten een aantal onzekerheden verbonden. Daarbij wordt aangegeven wat hun betekenis is voor de besluitvorming over het voorkeursalternatief, voor de verdere uitwerking van het landinrichtingsplan en het evaluatieprogramma.

Bij de opstelling van het VOP/MER is zoveel mogelijk noodzakelijke informatie over het gebied verzameld. Voor de belangrijke besluiten heeft de commissie voldoende kennis kunnen gebruiken. Toch zijn er enkele zaken waarover onvoldoende kennis bestaat om een volledige (kwantitatieve) beschrijving van de effecten en maatregelen te geven. Dit betreft geen essentiële kennis voor de besluitvorming op dit moment, maar wel voor de verder uitwerking van de plannen. De volgende leemten in kennis en onzekerheden ten aanzien van de weginfrastructuur zijn geconstateerd.

- Op de beperkte informatie vanuit het “Toeristisch – recreatief Zoneringsplan Peelvenen” van De Bes van Nuland & Partners na, zijn er slechts op zeer beperkte schaal gegevens over huidige en toekomstige aantallen recreantenplaatsen beschikbaar.
- Ook ontbreken er gegevens over herkomst- en bestemming van de recreanten.
- Door de geringe informatie kan maar op beperkte schaal inzicht worden verkregen in de effecten van de voorgestelde maatregelen en de omvang van de uiteindelijk gewenste parkeervoorzieningen.

8. AANZET VOOR EEN EVALUATIEPROGRAMMA

Bij het te nemen besluit door Gedeputeerde Staten van Limburg en van Noord-Brabant moet worden aangegeven hoe en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden. Dit onderzoek leidt tot een vergelijking van de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten om zo nodig aanvullende maatregelen te kunnen treffen.

Hiertoe is in het MER een aanzet gegeven tot een programma voor dit onderzoek, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek.

Belangrijke aandachtspunten in het evaluatieprogramma zullen zijn:

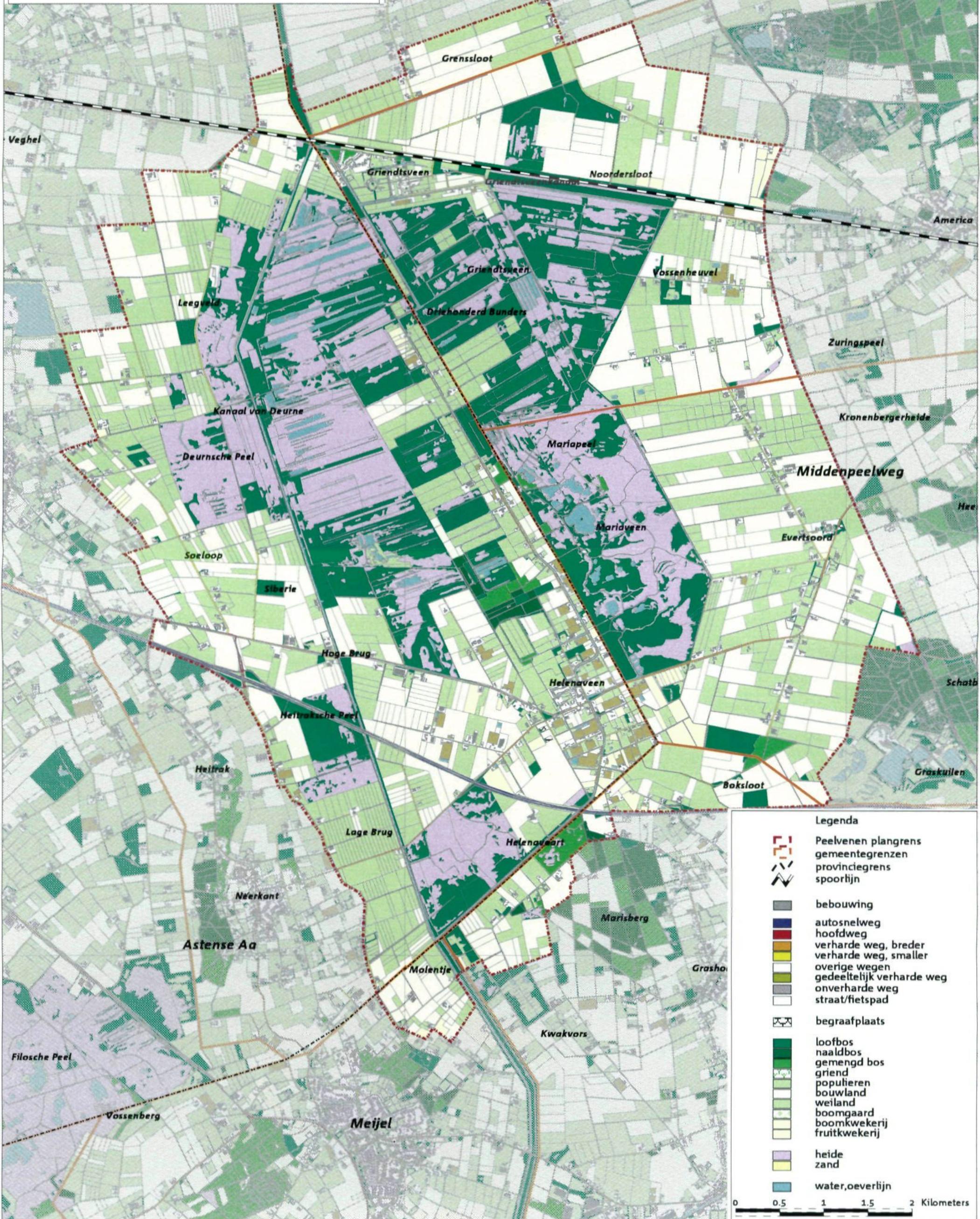
- Functioneren en waardering van de (nieuwe) wandel-, fiets- en overige recreatieve voorzieningen;
- Handhaving recreatiezonering;
- Leefbaarheid (werkgelegenheid in toerisme en recreatie).

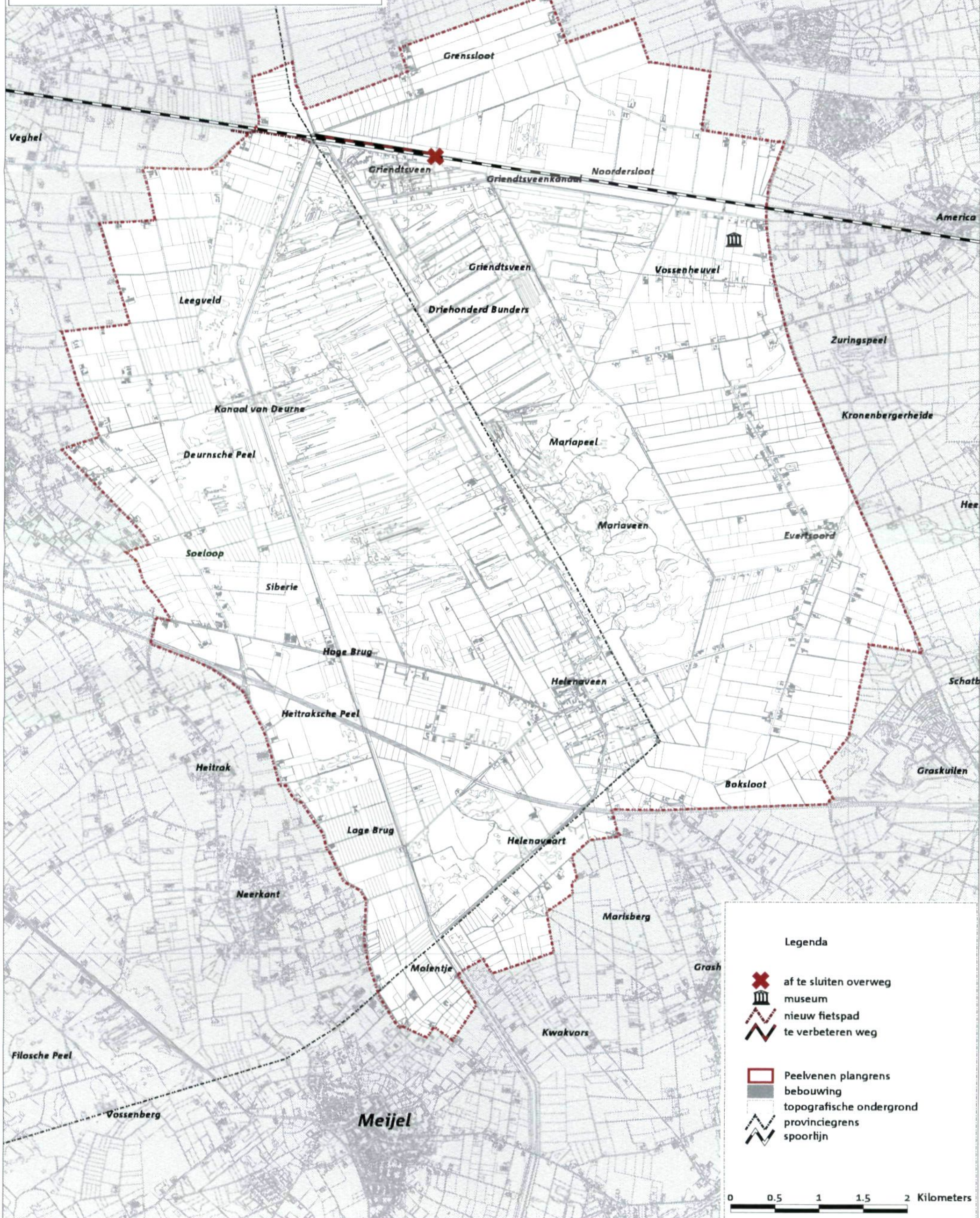
Literatuur

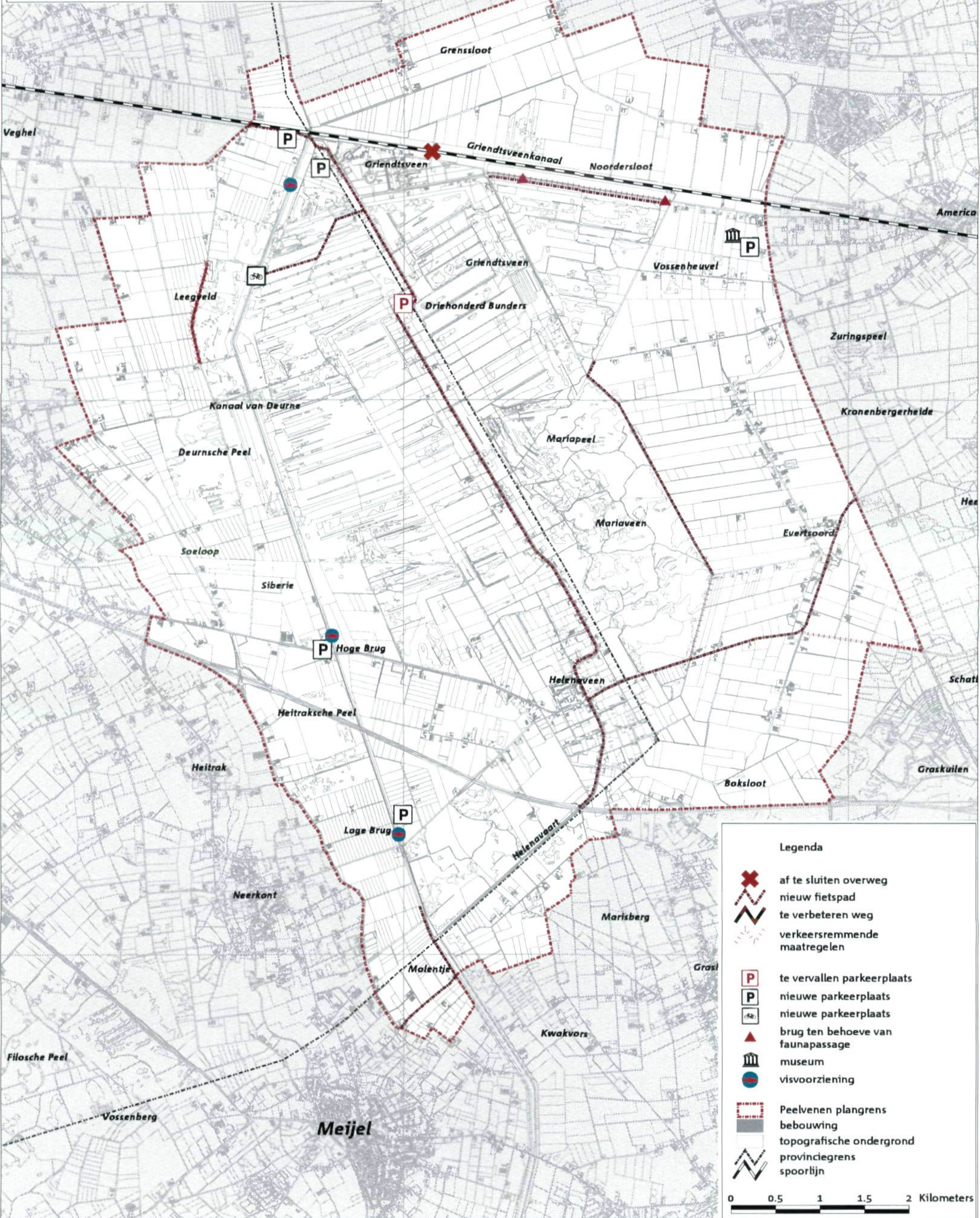
- Projectnota Peelvenen; Streekcommissie Peelvenen, November 1999.
- Toeristisch-Recreatief Zoneringsplan Peelvenen; De Bes Van Nuland & Partners, Beekbergen, 8 maart 1998.

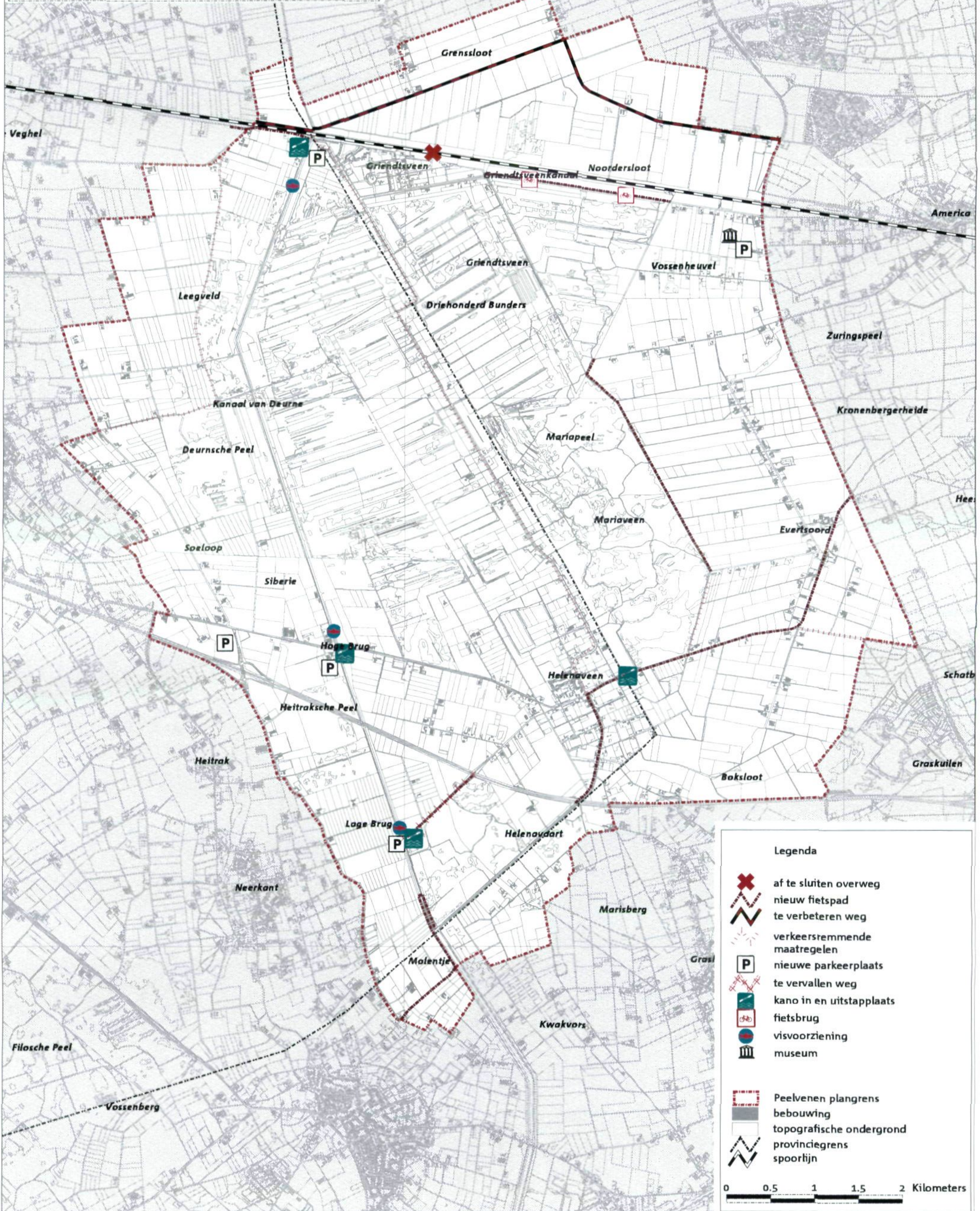
ALGEMEEN
thema OVERZICHTSKAARTPEELVENEN
Voorontwerp Plan MER

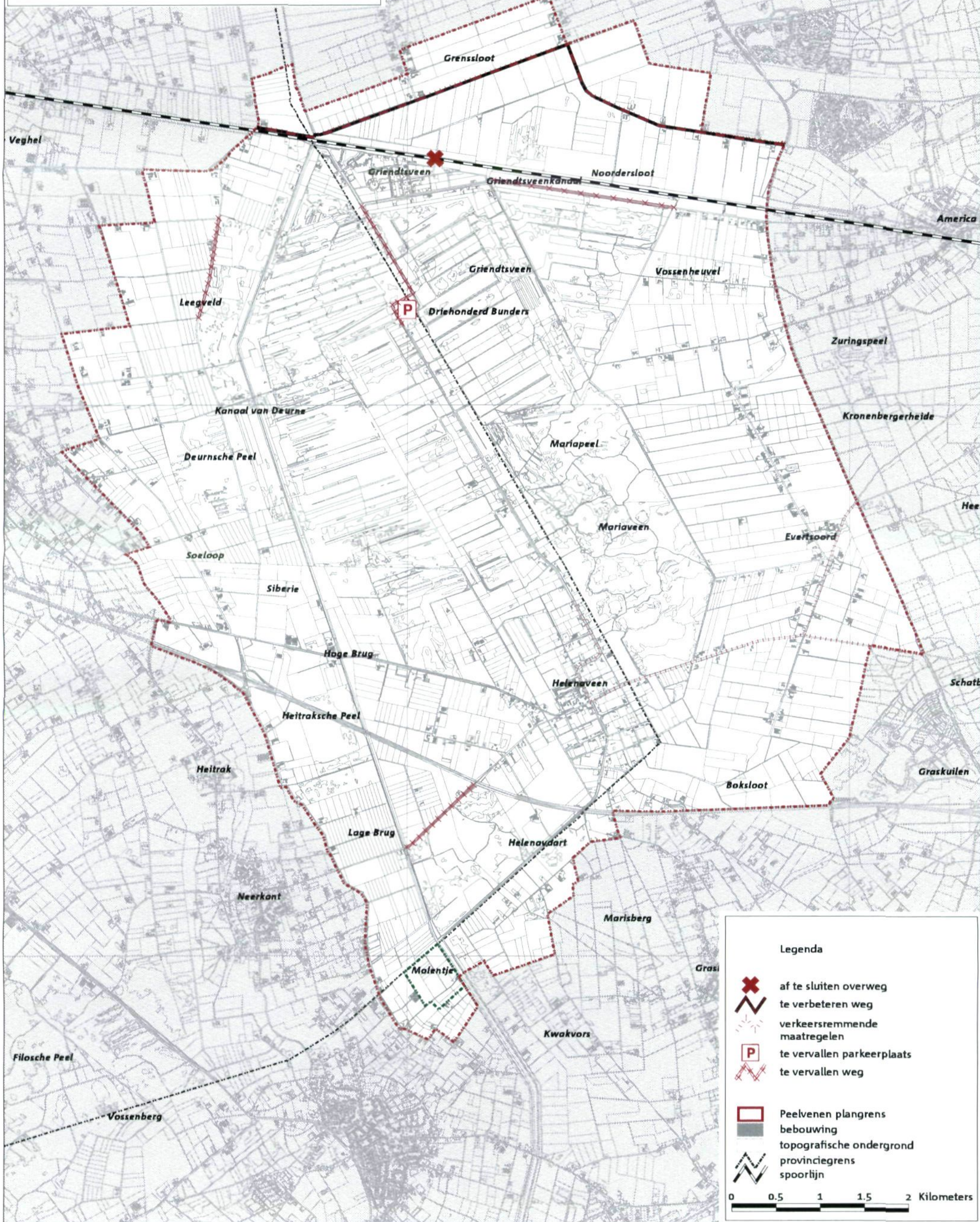
september 2003

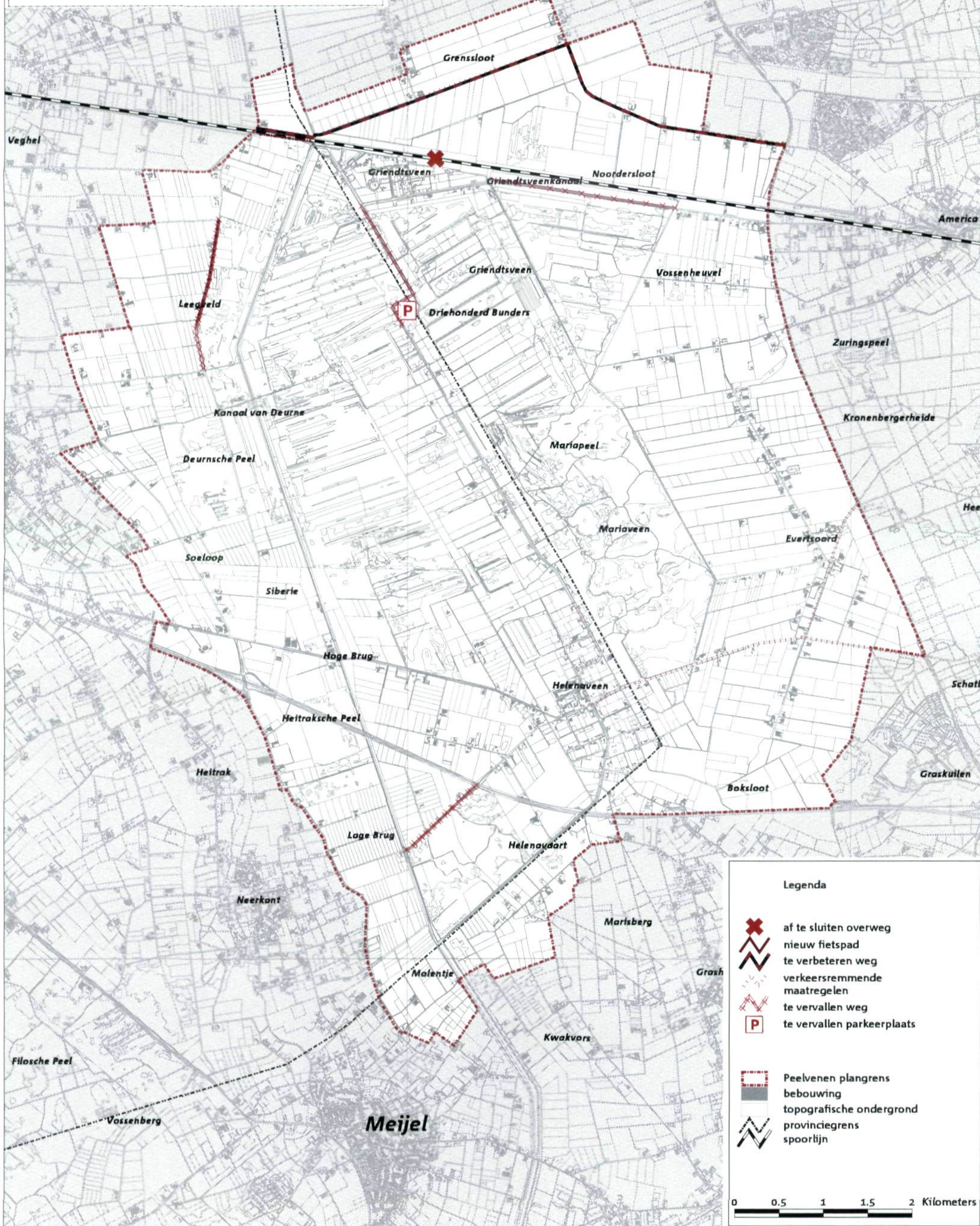

Provincie
Limburg

Provincie Limburg
Postbus 5700
6202 MA Maastricht
tel. (043) 389 99 99

Provincie Noord-Brabant

Provincie Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC 's Hertogenbosch
tel. (073) 681 28 12

dienst landelijk gebied
voor ontwikkeling en beheer

Dienst Landelijk Gebied
Postbus 1237
6040 KE Roermond
tel. (0475) 35 67 56